

POETUL ESTE UN ANIMAL DE COMPANIE AL ÎNGERILOR

Interviu realizat de Camelia Iuliana RADU
cu scriitoarea ANGELA FURTUNĂ

-Scurt CV literar-cultural

S-a născut în data de 19 iunie 1957 la Suceava.

Membră a Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Cluj. Scriitoare, poetă, eseist, critic, jurnalist și director de proiecte literare și culturale, publicist. Studiile la Universitatea București.

Membră a PEN CLUB Romania.

Autor și Director al proiectului *Zilele Monica Lovinescu* și **Premiul Național Monica Lovinescu și Virgil Ierunca**.

Regizor și realizator al filmului *Monica Lovinescu, din nou acasă*.

Președinte și director artistic al **Festivalului francofilofon Primăvara Poeților în Bucovina – Le Printemps des Poètes en Bucovine**, ajuns la a 15-a ediție românească și a 20-a ediție la Paris.

Autor și președinte al proiectului *Anul 2010 – Anul Paul Cean în Bucovina* și coordonator al publicației *Caietele Anul Paul Cean 2010*.

Autor și coordonator al **Proiectului de etică a memoriei regimurilor totalitare și de pedagogie a memoriei Holocaustului și a Gulagului**, pus în practică prin comemorarea, începând cu anii 2004-2005 a marilor tragedii ale istoriei recente: 1. **Ziua Internațională a Memoriei Victimelor Holocaustului** (în ianuarie al fiecărui an), 2. **Ziua Națională a Memoriei Victimelor Holocaustului din Transnistria de sub regimul Antonescu** (în fiecare octombrie al fiecărui an), 3. **Ziua de Comemorare a Victimelor Fascismului și Comunismului** (august, în fiecare an), 4. **Ziua Memoriei Victimelor Comunismului din România** (în fiecare decembrie al fiecărui an).

A participat ca invitat oficial la toate cele șase ediții ale **Festivalului Internațional POEZIA LA IAȘI**.

Decorată de *North American Romanian Press Association* în 2013, 2014 cu Titlul *Journalist of The Year in Culture 2013, 2014*.

A fost desemnată de Primăria Iași ca **Poetă a Iașului, Poetă a Orașului Marii Uniri la Centenar (1918 - 2018), Poetă a Capitalei Istorică a României**.

Decorată de *World Organization Of Bukovinian Jews* cu *Letter and Prize of Merit*, pentru merite excepționale în creativitate, apărarea democrației prin valori estetice, etice și civice.

Câteva volume de autor și recunoașteri:

- «**Prizonier în Ego**» (1997) – poezie, Premiul special al juriului la Festivalul Național „George Coșbuc” 1997;
- «**Metonimii de word - trotter**»- poezie, 1999 - Editura Fundației „Constantin Brâncuși”- Marele Premiu la Festivalul Național de Literatură română „Tudor Arghezi” 1999;
- «**Primul Kaddish**» -poezie, 2002 -Editura Dacia-Cluj;
- «**Poemian Rhapsody**» -poezie, 2004 - Editura Axa-Botosani. Marele Premiu la Festivalul Internațional de Literatură Ad Visum, 2005;
- «**Elegiile Estului sălbatic- Viețile mele nesfinte**» – poezie, 2005 - Editura Axa – Botoșani;
- «**Îl văd pe Dumnezeu și nu mor - Alte vieți**» - 2005 - Editura Axa – Botoșani;
- «**Pelerinul din Aqualung**» – poezie, 2008 – O carte de poezie – galerie de artă, împreună cu artistul plastic Păuna Dumitrescu, Editura Integral, București.

Carte distinsă cu Premiul «*Mihai Ursachi*» de Filiala Iași a Uniunii Scriitorilor din România.

- «*La anul, la Ierusalim, o carte*» – eseu, analiză, critică literară, memorii, 2009 – Ed. Biblioteca Bucovinei „I.G.Sbiera”, Suceava. Coperta de Devis Grebu.

- «*Caielele Anul Paul Celan*» (coord.), Biblioteca Bucovinei, Suceava, 2011. O culegere de texte semnate de cercetător și istoric Lucian Zeev Herșcovici (Ierusalim), istoric Alexis Nouss (Cardiff), Norman Manca (New York), Andrei Oișteanu, Andrei Corbea, Angela Furtună, Delia Eșian

- «*Monica Lovinescu. Est-etica. Vol.1 Geneze*», critică literară, eseu, publicistică, Editura Vinea. Grafică de Devis Grebu și fotografiile de Dinu Lazăr, București, 2012. Carte distinsă cu **Premiul pentru Eseu** al revistei *Convorbiri literare*, anul 2013.

Teză-volum *Monica Lovinescu – Est-etica, Geneze*. Vinea, 2012.

- «*Post-hipnotice*», poezie, Editura Timpul, Iași, 2013. Carte distinsă cu Premiul „*Cezar Ivănescu*” al Uniunii Scriitorilor, Iași, 2014.

- «*Misterele de la Ilisos*», poezie, Editura Vinea, 2015, București.

- «*Primul meu Kaddish*», poezie, Editura Integral, 2016, București.

- «*Elegii din infern*», Tipomoldova, Iași, 2016

- «*Elegiile de la Stalingrad*», Ed. Vinea, Coperta și grafica Maestrul Devis Grebu, 2017.

- «*Pursânge astral*», Coperta și grafica Raluca Arhire, Ed. Vinea, 2017.

- «*La Ville Blanche*», POÈMES ET CHANTS-POÈMES INCANTATOIRES, Editions Vinea, 2017.

Pentru ultimele trei volume, autoarea a fost distinsă cu **Premiul pentru întreaga Operă și Activitate Literară** din partea Uniunii Scriitorilor din România Filiala Iași.

- «*Ultimul mirador*», Editura Vinea, București, 2018.

- «*Le dernier mirador*», Editions Vinea, Bucarest, 2018. Volum distins cu Premiul *Mihai Ursachi* al Uniunii Scriitorilor din România Filiala Iași pentru anul 2018.

- **Monica Lovinescu – tezaurul secret**, Ed. Integral, București, 2020.

- **Înapoi la Monica Lovinescu**, Ed. Integral, București, 2021.

- **Scrisori din Lombardia României**, Ed. Integral, București, 2021.

Autoarea a primit zeci de premii literare, culturale și civice, în țară și străinătate. Participă în multe volume colective, panorame, antologii și antologii. A scris sute de cronici, prezentări de carte, texte de prefață sau postfață, pentru susținerea debuturilor, a cărților bune sau pentru sprijinirea autorilor de limbă română din țară sau din diaspora. A inițiat și susținut în ultimii douăzeci de ani proiecte personale de recuperare a marii literaturi și a marii culturi pe care evreii și germanii au construit-o de-a lungul istoriei în Bucovina, alături de toate celelalte etnii participante la organismul viu al societății și al dialogului de valori universale în România.

Publică la: *România literară, Convorbiri Literare, Acolada, Familia, Poezia, Porto Franco, Luceafărul, Apostrof, Steaua, Dacia Literară, Romanian Times, Levure Littéraire, Ateneu, Observator internațional cultural* s.a.

POETUL ESTE UN ANIMAL DE COMPANIE AL ÎNGERILOR

1. Camelia Iuliana Radu: Apreciată, iubită, citită și totuși atât de discretă! Aveți un vers contemporan, tineresc și nostalgic, în aceeași măsură, și, totuși, spuneți lucrurilor pe nume clar și răspicat. Cum este să fii poeta Angela Furtună azi, în această lume literară care își caută un nou destin?

Angela Furtună: Mulțumesc pentru popasul acesta atât de binefăcător în Grădina cuvintelor: așadar, de vorbă despre pasiunea cărților și despre profesiunea de credință, poezia. În contextul epocii de azi - capturată de spectacol, de publicitate și de multiplele forme de discurs agresiv -, *discreția* mea vine din fidelitatea asumată pentru retragerea în spațiul critic și pentru poezia de cuvinte. Sunt atașată de expresia artistică generată de afecțiunea, spiritualitatea și creativitatea ce vin prin limba literară. Or, lumea cuvintelor este tăcută, simplă, profundă.

Poezia mea a rămas un mirador de unde observ și văd totul, prin radarul cuvintelor. Rostesc aceste cuvinte, declamând, despărțind în silabe, intrând în rezonanță. Astfel, poezia transmite rigoare, compasiune, meditație, lipsă de apărare în fața Răului, putere a ideilor. Poezia este o singurătate Regală.

2. Camelia Iuliana Radu: Când, cum ați început să scrieți poezie? Cu ce motivație? Cum s-a legat firul pe o întreagă operă literară care nu este depășită în timp? Pentru că există vocea Angelei Furtună în poezie, clară și originală.

Angela Furtună: Am început să scriu poezie atunci când mi-am dat seama, copil precoce, că natura m-a înzestrat generos cu mai multe tipuri de conștiință și de exprimare, dar și cu un puternic sentiment de valorificare a sinelui, pe mai multe niveluri și în diverse forme de expunere. O confirmare a fost debutul, girat de Nicolae Manolescu și îngrijit de Constanța Buzea în *România literară* nr. 42/ 1997 și reconfirmat în nr. 46/ 1997, în pagina *Poemul cu Scrisoare*. Poezie, poezie, poezie. *Cinci tablouri de colecție*: poetă adevărată, unică.

A fost un mare har, în mine. O energie imensă. Practic, și atunci când am poposit în lumea cifrelor sau a meditației filosofice, sau în lumea literară sau a muzicii, am simțit mereu starea aceea de inaugurare a unui adevăr ce transcende orice altă formă de existență. Un adevăr *in statu nascendi*, care te uimește și te iluminează, aceasta este Poezia. Poezia, creația majoră.

3. Camelia Iuliana Radu: După o viață de creație, ce credeți că este determinant, esențial pentru un poet? Cum coagulează el sensibilitatea, luciditatea și munca? Ce ar trebui să fie esențial pentru poeții tineri dacă vor să fie remarcabili în poezie?

Angela Furtună: Eu aparțin lumii care a ocrotit poezia în spațiile cărții, în bibliotecă, în muzee, în temple sau biserici. Acea poezie era legată de un sentiment al infinitului, de originile limbajelor, de bogăția limbii literare, de liniștea pe care curgerea textului o așternea asupra gândirii omenești și asupra peisajului sufletesc. Lumea aceea a devenit azi doar o rezervație, căci scena istoriei s-a schimbat, prin tehnologie. Creatorii de azi au de luptat cu starea de efemeritate și de inutilitate a limbajelor vechi (altădată, limbile erau apărate, azi sunt... înlocuite!), cu lipsa de aderență la o arhitectură a universului: totul stă să explodeze, frecvențele luminilor de azi sunt emise artificial, civilizațiile se dizolvă în cocktailuri de club, oamenii care consumă artă o fac cu urgența drogaților.

Poezia nu mai este trăită ca un fundament al culturii și al unei civilizații întemeietoare, ca o formă complexă de comunicare, ci ca o refulare, bonus *la promoție*.

Poeții de altădată citeau enorm, cei de azi consumă gurmand stimuli de diverse origini.

4. Camelia Iuliana Radu: Au fost momentele cruciale, de trezie? Momente de cumpănă, momente de jubilație, în drumul parcurs ca scriitoare?

Angela Furtună: Eu am trăit anii copilăriei, ai adolescenței și ai primei tinereți în regimul totalitar. În jurul nostru era mult vacarm indus prin poezia de partid, era un urlat permanent al propagandei (care revine azi, din păcate, când cultura a fost din nou confiscată de aparatele politice de propagandă și de cyberint). Ca să descoperi poezia cea adevărată, trebuia să faci ca mine: să fugi de adunările oficiale, să te izolezi, să te îndepărtezi de fluxul activist oficial, să rezisti *contaminării* și să o faci prin intermediul artei profunde, al bunelor lecturi secrete, al marginalilor la arta oficială (cel interzis, cel alungați, cel cenzurați). Conștiința de scriitor se naște fie sub presiunea persecuțiilor politice și sociale, fie sub presiunea unor cumplite boli: literatura bună o faci atunci când te confrunți cu amenințarea libertății de expresie și a drepturilor de a trăi demn.

5. Camelia Iuliana Radu: Ați avut mentori? Ce v-au adus nou și cum v-au ajutat să fiți o voce în literatura română?

Angela Furtună: Mentorii mei au fost marii scriitori ai lumii, inclusiv unii români, citiți pe îndelete, cu fișe și cu bune traduceri, acolo unde a fost cazul. Unii scriitori de la care am primit influență sunt contemporani, dar nu voi da nume aici: a devenit atât de ușor să-i învrăjbești pe confrăți, prin simple citări.

Totuși, eu m-am format în medii cosmopolite și în contradicție cu literele românești oficiale, pe care le-am descoperit mult mai târziu, și din fericire abia atunci, în libertate, prin ceea ce au ele mai valoros. Refuzând orice formă de înregimentare în ceaușism, și evitând orice formă de cultură

colectivistă sau de compromis, am rămas un om lucid, exigent (și estetic, și etic), o minte critică și obiectivă, un creator de tip redută, dar un izolat. Acest defazaj s-a produs și din cauză că, după Revoluție, când unii dintre noi doream să ne facem *o țară ca afară*, în absența lustrației și a relecturilor critice și a revizuirilor, Restaurația care s-a produs în România a adus și în spațiul culturii și al literaturii o împietrire, o *înghețare* în vechile canoane, adesea chiar o recădere în protocronism și forme *obsedante*. Înnoirile, puține, s-au produs cu dificultate, conflictual, fără prospețimea bunei așezări într-o epocă autentic deschisă dialogului și democrației.

6. Camelia Iuliana Radu: Vă considerați o poetă de inspirație sau considerați poezia o construcție gândită tehnic?

Angela Furtună: Sunt un creator în care inspirația și construcția se întâlnesc în mod benefic. Scrisul meu este cerebral, lucid, nu scriu poeme, ci cărți. De obicei, după un anumit stadiu de acumulare și *călăuzire*, se întâmplă că o anumită temă inițială să-și institue ritmuri, variațiuni, unghiuri și scopuri simbolice proprii, după care evoluează independent la fel ca un poem imens, ca un fluviu ce caută drumul către ocean. Totul devine nașterea unei călătorii, care poate fi o cruciadă, o plimbare de plăcere, un război de apărare sau o revărsare de psalmi și elegii despre paradisul pierdut. Scriu și cu marele regret al despărțirii.

7. Camelia Iuliana Radu: Cum vedeți controversa poetul scrie pentru sine vs poetul scrie pentru cititori?

Angela Furtună: Una dintre obsesiile de azi este succesul de piață. Adică audiența, metabolismul de tip consumerist. Se aplică oricărui produs, de la pâine, bere, emisiune de divertisment, până la ciocolată, literatură sau vitamine și automobile. Literații orgolioși se lasă atrași de această formă de putere, care nu diferă prea mult de puterea totalitară.

Nu cred că poetul adevărat scrie inițial pentru cititori, așa cum o fac prozatorul sau dramaturgul, care sunt mai legați de piață. Poetul nu vinde nimic. El nu fabrică povești, care se cumpără, ci emite radiații ce pot duce la aflarea unui sens. Poetul este, de obicei, un animal de companie al îngerilor. El pleacă de la un anumit elan, care este foarte eteric și personal, și poate zbura în funcție de o anumită portanță a sinelui înaripat. El are misiunea de a apăra o viață, fie și invizibilă, de a lansa în univers o idee, de a ridica monumentul unui erou. Poetul este o stare de avangardă, este un actant al intuiției. De obicei, codurile poetului valoros sunt descifrate abia de o generație următoare. Dar este posibil ca în zilele noastre numărul poezilor nedescoperiți la timp să ateste un genocid. Nu numai ignoranța criticilor și a publicului îi îngroapă pe poeții liberi, dar și agresivitatea mediului din această nouă epocă a politizării: faptul în sine atestă că un Poet important este perceput ca o armă periculoasă, împotriva căreia este trimis cortegiul propagandei poezilor de curte.

8. Camelia Iuliana Radu: Ce proiecte poetice aveți în derulare?

Angela Furtună: Două cărți noi sunt aproape de librării. Una este de poezie. Alte două volume sunt în lucru. Și nu ne oprim aici...

9. Camelia Iuliana Radu: Aveți tablete pentru scris? Beți cafea? Vă plac prăjiturile?

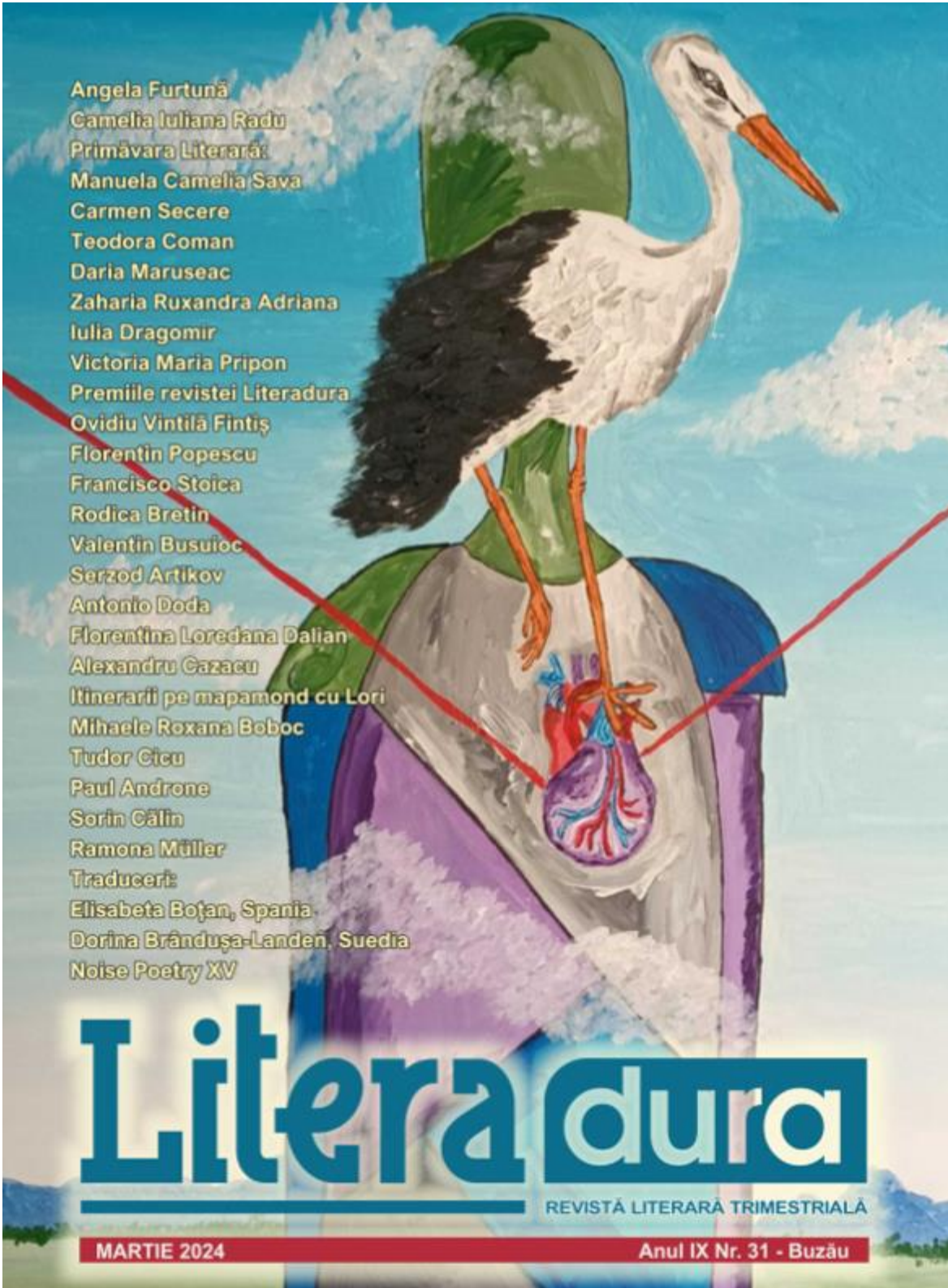
Angela Furtună: Cafeaua este esența tare a fiecărei zile trăită frumos. Este un moment de întâlniri, de conversații și de revelații. Pentru mine, asta înseamnă nu neapărat lume, cât cărți, relecturi, lecturi și meditație.

Strămoșii noștri ne-au introdus cafeaua în codul genetic pentru a ne îmbogăți acuitatea intelectuală.

Am descoperit prăjiturile abia după 1998, când m-am lăsat de fumat. Acum savurez zilnic zmeură, afine și nuci, din care fac prăjituri dietetice. Lângă mașina de scris și miile de cărți, ronțăitul și torsul motanului fac casă bună cu neliniștea cuvintelor...

Interviu preluat din :

Angela Furtună
Camelia Iuliana Radu
Primăvara Literară:
Manuela Camelia Sava
Carmen Secere
Teodora Coman
Daria Maruseac
Zaharia Ruxandra Adriana
Iulia Dragomir
Victoria Maria Pripon
Premiile revistei Literadura
Ovidiu Vintilă Fintiş
Florentin Popescu
Francisco Stoica
Rodica Bretin
Valentin Busuioc
Serzod Artikov
Antonio Doda
Florentina Loredana Dalian
Alexandru Gazacu
Itinerarii pe mapamond cu Lori
Mihaela Roxana Boboc
Tudor Cicu
Paul Androne
Sorin Călin
Ramona Müller
Traduceri:
Elisabeta Boţan, Spania
Dorina Brânduşa-Landen, Suedia
Noise Poetry XV

Literadura

REVISTĂ LITERARĂ TRIMESTRIALĂ

MARTIE 2024

Anul IX Nr. 31 - Buzău

Editura SAGA & Jurnalul Israelian, sunt dedicate promovării artelor și a culturii în spațiul de limbă română. Publicăm zilnic jurnalistică, recenzii, analize, invitații la evenimente culturale actuale. Reportaje la zi.

Traducem din trei limbi și tipărim cărți în Ro, la Amazon.com și Israel.

Vizitați <https://www.jurnal-israelian.com>

Editura SAGA